

Stoere tantes en de kinderen van Bobbi Bear

Groene heuvels bespikkeld met vrijstaande huisjes. Ogenscheinlijk vredig en idyllisch. Het bezoek aan Operation Bobbi Bear in Amanzimtoti, net buiten Durban, leert dat het leven achter tal van gesloten deuren binnen de plattelandsgemeenschappen voor kinderen vooral wreed is. Vier dagen lang mocht OOG VOOR AFRIKA meekijken bij Operation Bobbi Bear en leerde zo de zachte kant van de 'Rough Aunties' kennen.

In 2008 veroverden vijf vrouwen uit Zuid-Afrika de harten van velen door de documentaire *Rough Aunties*. Jackie, Eureka, Thuli, Mildred en Sdudla vormen samen met Sweetie en Ladyfair het warmkloppende hart van Operation Bobbi Bear die mishandelde, verwaarloosde, seksueel misbruikte en vergeten kinderen van het platteland rond Durban beschermt, opvangt en verzorgt. Net zo

lang tot ze geheel en weer kind zijn. En nog lang daarna. *Every little body is a somebody*, dat is de kern van Operation Bobbi Bear.

Thuis bij Jackie Downs Brandfield

Een stevige wind laat de bladeren van de hoge palmbomen buigen. We zitten buiten bij Jackie, de oprichtster van Operation Bobbi »

Opvanghuis Bobbi Bear

Eureka en Sdudla

Eureka

Waar het pijn deed

Jackie biedt hulp aan

Jackie

Jackie en Noni

Mildred

Mildred en Noni

Puur geluk

Bear, in afwachting van de welkomstbraai ter ere van ons bezoek. Sindi, de geadopteerde dochter van Jackie en Allan vraagt de aandacht, in haar hand een envelop: 'We zijn zwanger, en alles is goed ...' Uit de envelop komt de eerste echo van het kindje dat ze draagt. Haar eveneens geadopteerde zusje Nonhlanhla dat achter haar staat slaat de handen voor haar mond, tranen stromen over haar wangen. Jackie springt overeind en omhelst de jonge vrouw. Sindi was verkracht en mishandeld en kwam bij hen als een getraumatiseerd kind, zonder toekomst. Nu staat er een stralende, zelfverzekerde aanstaande moeder die via Facetime contact legt met haar familie, haar nieuwe familie. 'We are pregnant. What? Pregnant, we are having a baby, you know; a little person.' Haar eigen vader en moeder heeft Sindi nooit meer gezien nadat ze was opgevangen bij Operation Bobbi Bear en uiteindelijk liefdevol werd opgenomen in het gezin van Jackie. 'Ik was zo bang dat ze nooit kinderen zou kunnen krijgen', zegt Jackie, terwijl ze haar hand uitsteekt naar haar dochter. Noni, zoals Nonhlanhla liefkozend wordt genoemd en Sindi hebben we gezien in de documentaire *Rough Aunties*. Noni werd zwaar mishandeld door haar oom en uiteindelijk uit huis geplaatst. Voor even, om op adem te komen bij Jackie, Allan en Sindi. Voor even werd voor altijd. Hoe puur geluk er uitziet toont *Rough Aunties* als Nonhlanhla hoort dat ze bij Jackie mag blijven.

A day at the office met Eureka

Het kantoor en opvanghuis van Bobbi Bear gaat schuil achter beschermende hekken. We worden hartelijk omhelsd door Eureka Olivier, de vrouw die de operatie nu, na het terugtreden van Jackie, leidt. In een flits zie ik een jongetje weggrennen. Binnen ligt speelgoed, op de bank twee van de gekleurde beren die dienstdoen als spreekpop om kinderen duidelijk te laten maken wat hen is overkomen. Op het aquarium met oranje vissen prijken glitters. Overal in het kantoor zijn glitters. 'Ik houd van bling', zegt Eureka. 'Mijn leven hier is soms zo zwaar dat het me helpt om even weg te komen van het duister dat hier altijd hangt.' Het opvanghuis van Bobbi Bear is vol. Zes kinderen van een drugsverslaafde moeder met zes verschillende vaders. Het oudste meisje is nu 10 jaar. Ze werden gevonden in een krot naast een vuilnisbelt. In het bed lagen dode ratten, de kinderen waren ondervoed en voor twee van hen kwam de hulp bijna te laat. 'Ze waren verwilderd', zegt Eureka. 'Ze waren niet opgevoed, wisten niet van wc's of manieren, gingen niet naar school.' Ze werden mishandeld door de moeder en de stroom van mannen die over de vloer kwamen, en verkracht, telkens weer. Ook de jongetjes.' Het belangrijkste wat Eureka, die sinds hun komst nu anderhalf jaar geleden doet, is hen vertrouwen in mensen geven. 'Ze gaan heel makkelijk met andere kinderen om, maar niet met volwassenen. Psychologen en gedragscoaches helpen om stapje voor stapje dat vertrouwen te geven, en de angst te laten plaatsmaken voor liefde en veiligheid. Soms zitten de twee jongsten onder mijn bureau terwijl ik zit te werken en klampen zich vast aan mijn benen. De oudste jongen heeft het 't moeilijkst, hij probeerde een tijdje geleden zelfmoord te plegen. 'Ik wil niet leven', zei hij.' Twee dagen en nachten heeft Eureka met hem in haar armen gezeten om hem liefde en geborgenheid te laten voelen. Het mantra: 'ik wil dat je leeft...' De moeder is inmiddels vertrokken naar Johannesburg, is weer zwanger van weer een nieuwe man. Naar

de kinderen heeft ze niet meer omgekeken. Die blijven ondanks alles naar haar vragen. Ze was alles wat ze kenden. Met z'n zessen vormen ze een kleine clan, een scheepje dat dobberd op de woeste baren van het leven. Eureka kan pas blij zijn als het Bobbi Bear gelukt is om de trauma's te verjagen en ze van totaal kapot weer zo heel als mogelijk zijn.

De opvangruimte zit de volgende ochtend vol. Vijf kinderen met volwassenen, op zoek naar hulp. Ik leer het gezicht van trauma kennen. Uit de ogen is alle leven verdwenen, heeft plaatsgemaakt voor wanhoop.

De rough aunties, stoere tantes

Ik leer ook het gezicht van liefde en mededogen kennen. De vijf vrouwen die, gesteund door vele anderen, het hart van Operation Bobbi Bear vormen zijn zelf kapotgemaakt door misbruik, mishandeling, door verlies. Het leven is hard voor ze geweest, maar zoals ze zelf zeggen: ze zijn geheeld en vastberaden kinderen en vrouwen die hetzelfde overkomt te helpen. Daarvoor gaan ze door roeien en ruiten. Op mijn voorzichtige vraag of het verhaal vertellen niet steeds weer het wondje openkrabt aan Ladyfair die voorlichting over hiv/aids en misbruik geeft op scholen waarbij de tranen haar over de wangen stromen, zegt ze: 'Nee, ik ben geheeld, maar dat betekent niet dat het me niet raakt. In onze cultuur zwijgen we over slechte zaken, ik heb hier geleerd dat het goed is erover te praten.' Bijna achteloos somt ze vervolgens de verschrikkingen op die ze heeft moeten doorstaan. Ik kan haar alleen maar omhelzen en danken voor haar openheid. Van Eureka krijg ik een brief met daarop het verhaal van haar leven en dat van haar dochter Michelle die ook werkt voor Bobbi Bear. Ik kijk de vrouw aan die zo hard knokt om Bobbi Bear te laten overleven. Haar leven op vijf A4'tjes. 'Ik heb het zo kort mogelijk verteld. Ik heb bereikt wat ik wilde, van slachtoffer ben ik overlever geworden, mijn nieuwe familie is mijn gezin en de mensen van Bobbi Bear.' Eerder had ze gehint op haar handtas die altijd in haar blikveld moet zijn. Het was de tas die ze nodig had om te kunnen vluchten als het misbruik te zwaar werd om te dragen. Ze heeft alle klappen die het leven maar kon uitdelen opgevangen en heeft maar één doel: 'mijn jeugd is mij afgenomen. Ik vecht tot mijn laatste snik om kinderen in nood te helpen en ze weer kind te laten zijn.'

Bobbi Bear – de naam van hoop

Ook het leven van Jackie is op z'n zachtst gezegd niet over rozen gegaan. Dacht ik nog dat in Afrika het leven voor blanken over het algemeen goed is, Jackie helpt me snel uit de brand. Ze is in haar jeugd, in Bulawayo in Zimbabwe, misbruikt, genegeerd en uiteindelijk, met haar drie jongere broers door zwarte vrouwen gered en onder de hoede genomen. Het misbruik, het niet gezien worden heeft een activistisch vuur in haar ontstoken en ze besloot op te komen voor kinderen en vrouwen zonder stem. Alsof het onmogelijk was haar eigen trieste verleden te ontlopen, werd ze, eenmaal in Zuid-Afrika geconfronteerd met hiv/aids, met armoede, met druggebruik en met misbruikte kinderen. Ze herkende de wanhoop. Het besluit om ze te helpen was daarmee snel genomen. Hoe ze wist wat ze moest doen? Ze kijkt me aan. Ik weet het antwoord: 'You walked the walk.' Omdat ze wist hoe moeilijk het is om te praten over wat je is overkomen, bedacht ze een beer die namens het kind het verhaal vertelt. De beer moest »

De zaterdagbijeenkomst onder de boom

Voorlichting onder de boom

Sdudla en Eureka

Sdudla

Rough Aunties Sdudla en Mildred

Thuli troost

Thuli

Thuli en Martin

Amanzimtoti

Ladyfair

een naam, de stichting moest een naam. Ze koos voor Robin, koosnaam Bobbi, haar beste vriendin en een meisje dat in de ogen van Jackie het ideale leven leidde. Een fantastische kindertijd, liefhebbende ouders. Het lot trof Robin hard, ze overleed als jonge vrouw bij een auto-ongeluk. 'Deze fantastische vrouw, die zo dol was op kinderen zou nooit moeder worden. Zij was mijn benchmark voor hoe geluk eruitziet en ik wilde dat haar leven niet voor niets was geweest. Bobbi Bear is haar nalatenschap en mijn opdracht.'

De boom op zaterdag

Elke week, al twintig jaar lang, komen kinderen uit de township naar wat inmiddels de beroemdste boom van Zuid-Afrika wordt genoemd. Om hulp te zoeken, om, zoals Eureka zegt, voor een paar uur kind te zijn. Ze krijgen, middels donaties, kleren of een stukje speelgoed, en altijd – als er geld is – iets te eten, een sandwich, een bekertje sap. 'Sommigen beginnen al om vier uur te lopen om op tijd te kunnen zijn. De tocht is niet zonder gevaar, om bij de boom te komen moet een aantal kinderen een riviertje oversteken. Na heftige regenval is dat riviertje een kolkende stroom. Shulababa, het zoontje van Rough Auntie Sdudla verdronk tijdens de oversteek, op weg naar zijn moeder. De bijeenkomsten worden ook gebruikt voor empowerment talks, om voorlichting te geven. De boom is in een ruwe wereld een baken van veiligheid geworden. Van vertrouwen, de kinderen en hun moeders, tantes en oma's weten dat Bobbi Bear er elke week voor ze klaarstaat. 'Ook ik werd geholpen, zonder dat ik erom vroeg was er hulp. Daar ben ik nog altijd dankbaar voor. Ook voor het feit dat mijn broers en ik altijd bij elkaar hebben kunnen blijven', zegt Jackie. Zoals de zes van Bobbi Bear nu?

'Ja, die band is mijn levenslijn geweest en nog. We waren een troep, zo noemde ik ons ook.'

Kijkend naar alle ervaringen, vraag ik Jackie of het voor haar moeilijk was om zelf moeder te worden, hoe natuurlijk groot haar liefde voor kinderen ook is. Ze had haar eigen moeder zien vechten om te overleven en jarenlang voor haar drie broertjes moeten zorgen. Ze geeft toe dat ze het heel lastig vond om haar kinderen als baby te zien, om zich schuldig te voelen als ze iets mankeerden. 'Heel eerlijk, ja ik was bijna verlamd van angst toen ik voor het eerst zwanger was. Om te kunnen helpen, moet je geheeld zijn. Als jij pijn hebt, straalt dat af op anderen.' Jackie vond haar heling in de kerk. 'Daar was de perfecte vader die je niet seksueel misbruikte, die je niet sloeg, die niet doodging aan aids of je verliet. Hij bood vertrouwen, veiligheid en zekerheid. En precies dat is wat wij doen bij de boom. En daarnaast had ik de ervaring dat niemand ooit naar mij of mijn broers luisterde. Ik wist daardoor ook dat wij bij Bobbi Bear altijd moeten luisteren naar mensen in nood. Ik wilde een stem voor de misbruikte kinderen zijn. En voor vrouwen, alle vrouwen van alle kleuren, ik wil ze bewust maken van het feit dat wij 'we-people' zijn.'

Vrijwilligers uit Nederland

Nederland en Operation Bobbi Bear hebben nauwe banden. Het huis waar Bobbi Bear nu verblijft is mogelijk gemaakt door

giften uit Nederland. Het was de start van de verwezenlijking van een droom. Jarenlang hebben via Be More ook vrijwilligers uit Nederland een liefdevolle helpende hand uitgestoken. Een van hen is Brigitte van der Loo. Ze verbleef een halfjaar bij Bobbi Bear en is nog altijd onder de indruk van het werk van de tantes en de ervaringen die ze heeft meegemaakt. 'Na alle afschuwelijke verhalen van kinderen seksueel misbruikt door ooms, buurmannen, vaders en broers kreeg ik bijna een hekel aan alles wat man was. En juist die week kwam elke dag een melding van een kind misbruikt door moeder. Zoals een moeder die bij haar dochter een stok in haar anus had gestoken, en naar school had gestuurd. Het meisje kon uiteraard niet zitten en zo kwam de lerares erachter. Dat verhaal zal ik nooit vergeten. Of 'mijn' Thabile, verkracht door haar oom. Ik was erbij toen het allemaal net was gebeurd, bij de politie, in het ziekenhuis, het moment dat ze haar moeder weer zag, voor het eerst na het gebeurde. Moeder bleef keurig op de bank zitten en het meisje aan de andere kant van de kamer. Allebei stil. Thabile hilde, maar durfde niet naar haar moeder. Schaamte, juist ook bij haar moeder. Onze dochter was 15 in die tijd en ik had bij Bobbi Bear een meisje van die leeftijd meegemaakt die al heel wat achter de kiezen had. Toen ik thuiskwam en onze dochter maar bleef

'zeiken' over de scooter waarvoor ze spaarde, ben ik wel eens flink tegen haar uitgevallen. Het leven dat ik toen leidde paste me na mijn tijd bij Bobbi Bear niet meer zo goed.'

Vier dagen, een documentaire, getraumatiseerde kinderen en stoere tantes met een ongelooflijk verhaal hebben mijn hart geraakt. Ik heb twee kanten van de medaille die Zuid-Afrika heet gezien. De wanhoop en hoop, het misbruik en de liefde. Ik maak een diepe buiging voor de Rough Aunties. 🐾

'Every little body is a somebody, dat is de kern van Operation Bobbi Bear'

QuickFACTS

Operation Bobbi Bear bestaat dit jaar twintig jaar. Normaliter reden voor een feest. Nu een jammere constatering dat het werk van de Rough Aunties nog altijd heel hard nodig is. Hoe Stichting Bobbi Bear Nederland helpt lees je op de website www.foodforbobbibear.com De Stichting heeft de ANBI-status voor goede doelen. Help je mee?

Om het werk van Bobbi Bear te begrijpen, kijk naar Rough Aunties, de prijswinnende documentaire van Kim Longinotto, te huren of aan te schaffen via <https://vimeo.com/ondemand/roughaunties/179195400> De interviews, gedaan met Eureka en Jackie tijdens ons verblijf bij Operation Bobbi Bear hoor je terug op www.oogvoorafrika, bij de blogs.

De foto's zijn gemaakt tijdens de Tree-sessie en komen van de documentaire *Rough Aunties*. Wegens de privacywetgeving mogen van de kinderen die nu opgevangen worden bij Bobbi Bear geen foto's gemaakt worden.